

բարեմիտ ժողովրդաց վիճակին բառ կարի օգնել, որչափ որ կը ներեն ներկայ ժամանակիս պահանջմունքները : Այս կերպով կը յուսամք որ նոցա կրօնափոխութեան դիմելին առաջին և վերջին կ'ըլլայ . ապա թէ ոչ յետինն լինի չարքան զառաջինն , զոր Տէր մի աբայցէ :

Մահտեսի Յովակիմի ազգասիրական գործը նշանաւոր է և արժանի տոհմային պատմութեան . իւր ուրիշ մէկ քաջութիւնը յաջորդ թուով կը խոստանամք հրատարակել :

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆՔ

Պաշտօնախոսութիւնք :

Սուրբ Լիթուաց տեղական պաշտօններու մէջ ներկայ տարւոյս եղած փոփոխութիւնները հետեւեալներն են .

Սուրբ Նինգեան վանաց տեսուչ Լրժ . Սրբային վարդապետին յաջորդեց Լրժ . Ախրակոս վարդապետը Ալիպօլցի : Ալիպօլցի սուրբ Վեորգայ վանաց տեսուչ Լրժ . Յովհաննէս վարդապետին տեղ ընտրուեցաւ Լրժ . Խորեն վարդապետը Սիւթարեան : Սուրբ Լատուածամօր գերեզմանի տաճարին տեսուչ Լրժ . Ստեփան վարդապետին Լիւրիանուպօլսեցւոյ յաջորդեց Լրժ . Բարդուղիմէոս վարդապետը Սալաթիացի : Լրժ . Ալիքեմ վարդապետին , որոյ վերայ է վանքի խահանդին անտեսութիւնը և շինուածոց վերակացութիւնը , իրեն յանձնեցաւ նաեւ ծովանէի տեսչութիւնը՝ փոխանակ Ախրակոս վարդապետին : Իսկ մնացեալ տեսչութիւնները , այն է՝ Վաւաշտի , Պէրութի , Յոսպէի , Լադարից և Ախպրոսի եկեղեցեաց , մնացին դարձեալ իրենց նախորդ տեսչաց վերայ :

— Քաղաքիս կոյսերական բանակին զօրաւոր Վսեմ . Վ իվա փաշայի , և Միրալայ Լիւպէկի տուած զինուորական հացկերութի նկարագրութիւնը՝ զոր մայիս ամսոյ մէջ հրատարակեցինք , ի խնդրոյ ամանց բաժանորդաց քաղաքիս՝ անոր գաղղիներէն ալ այս անգամ՝ Յաւերուածիս մէջ կը փութամք հրատարակել :

A l'occasion d'une revue militaire.

Son Excellence Liva Pacha et Miralay Ali-Bey ont donné des banquets aux troupes impériales stationnées dans notre ville. L'un a eu lieu aux 14 du mois courant (Mai), et l'autre six jours après. Le festin donné par M. Miralay a été surtout éclatant; car outre le corp militaire, et les personnes dignitaires politique et religieux de l'Islamisme, y ont été aussi invités les Consuls des Puissances européennes, avec leur suite, et les Chefs des Communautés chrétiennes. Ceux-ci ont été représentés par leurs Dragomans. Les banquets été préparés hors de la porte de Damasque, sur des gazons fleuris et verdoyants, où étaient dressées des tentes pour le corps digneitaire. Il y avait préparé deux tables, l'une pour les Chefs des Communautés chrétiennes, et pour Mess. les Consuls, où présidait S. Exc. Nazif Pacha, et l'autre pour les Efendi et pour les notables de la ville, étant le premier siège occupé par le Mufti. Avant de se mettre à table, a eu lieu un exercice militaire, aussi magnifique, que frappant, dans lequel les troupes Ottomanes ont donné des preuves de leur adresse et habileté. Beaucoup de monde y assistait; et cette solennité contribua à augmenter la considération et l'estime de tous pour Mess. S. Excellence Liva Pacha et Miralay Ali-Bey.

— Le Dragoman du Couvent Latin M. Pio d'Alonse, en récompense de ses bons services, a reçu récemment deux décorations. Une de l'ordre des Sts Maurice et Lazar du Gouvernement Italien; et l'autre de l'Autriche, savoir, la Croix d'or du mérite de l'Empereur François Joseph. Les deux décorations lui ont été conférées avec solennité, et satisfaction de tout le monde.

— Նախընթաց թուով իմացուցինք թէ Բիւրճի Վսեմ . Իպրահիմ փաշայի մահը , որ յատկապէս խրկուած էր քաղաքիս նախորդ կառավարիչ Իզզէթ փաշայի գործոց բնութեանը համար՝ Նորա մահուան լուրը հեռագրաւ

Պօլիս գրուած ըլլալով, Վսեմ. Միշտիւ փաշայն խրկուեցաւ քննու թեան գործը շարունակելու համար :

— Այլուստղէմի նորինտիր կոռափաբիւ Վսեմ. Նաղիֆ փաշայն եկած օրէն ի վեր է իւր պաշտօնին պարտաւստու շաճ եղած ծառայութիւններ ի գործ դնելու տրամադիր կը դառնուի : Արդէն զանազան բարեկարգութեանց և քաղաքիս օգտակար համարուած այլ և այլ կանոններու ծրագիր մի յօրինած է ինքը, և զանկեաց ի գործ դնելու համար կը խորհի յանձնաժողով մի կազմել, և ծրագիրը անոր յանձնելով և նորա խորհուրդն ալ ընդունելէն յետոյ գործադրութեանը ղրաղիլ : Այլեւալ բարեկարգութեանց մէկը եւ կրնամ ըսել գլխաւորը պիտի ըլլայ ուրկանոցին (միսկինիք) փոխադրութիւնը : Արիկայ քաղաքիս հարուստին կողմը կ'ընեն պարսպին մէջ, Փրկչայ կամ Սիօնի ըսուած դրան քով, և սր Յակոբայ մեծ վանքին ետեւը : Աւրկանոցին տեղը սուրբ Աթոռոյս սեփական ստացուածք է. այսու ամենայնիւ Սիարանութեանս թախանձանօքը նախորդ կառափարութեանց ժամանակ քանի մի անգամ փորձ փորձուեցաւ քաղաքէն դուրս ուրիշ տեղ մի փոխադրել զկրէնք, սակայն չյաջողեցաւ : Այս անգամ եթէ յաջողելու ըլլայ, մեծ քսջութեան և մարդասիրութեան գործ պիտի համարի և պատիւ Ն. Վսեմութեան անուանը : Աւելորդ է մեզ այսպիսի ձեռնարկութեանց եւ ջանից համար գովեստներ հիւսել, կը թողումք որ ժամանակն ինքը պատկէ Ն. Վսեմութեան ջանասիրութիւնը, և գործադրութիւնը ինքնին գովութիւն կը համարի. այսու ամենայնիւ և մեր մեր պարտաւորութիւնը կատարած կ'ըլլամք ի ժամանակին ծանուցանելով զանոնք հասարակութեան :

— Աստիւն միարանութեան վանքին թարգման Արթ. Պիօ տ'Ալմաս իւր հաւատարիմ ծառայութեանցը փոխարէն մօտեքս երկու տեքսութեանց կողմէ պատուոյ նշաններ ստացաւ : Աւաջինը Իտալիոյ տեքսութեան Ս. Սաւրիկոսի և Ս. Ղազարու կարգին նշանը, երկրորդը Աւստրիոյ կայսեր Աքամէնի կու Յովսէփայ ոսկի խաչին նշանը :

Աւրախ եմք արդարեւ յիշեալ երկուստարդ թարգմանին այս օրինակ պատիւ գտնելը երկու տեքսութեց առջև, որոնք ըստ ձանշնալով կրօնական հասարակութեան համար եղած ծառայութեց արժէքը, կը փութան եւս վարձաորել զանոնք հրապարակական կերպով : Այլ այս գիտ կը տեսնեմք որ մեր ազգին մէջ՝ դարձեալ կրօնական միաբանութեան և ազգային եկեղեցւոյ և ուրբ Աթոռոյ մի պայծառութեան և անոր իրաւունքները անվստաս պահելու համար քրտամք չափ աշխատող և հաւատարիմ ծառայութիւններ մատուցող անձինք չէ թէ պատուոյ նշան մի, այլ ազգին կողմէն շնորհակալութեան հաւատարմի անգամ ընդունելու արժանի չհամարուելէն ի դատ՝ հրապարակական թերթերու մի ջոցով ալ նախատանաց եւ զանազան տեսակ զարարտութեանց ենթակոյ կը լինին միշտ :

— Աղագիր-Էլեան օրինակ մի : Աղեքսանդրիոյ երեւելի ազգայիններէն զմիւսնայի Յակոբեան մեծապատիւ թագաւոր ազայն ազգասիրութեան հոգի շարժեալ Սիօնի բաժանորդութեւ երկու օրինակ գրուելէն ի դատ, այս անգամ յատկապէս կը խնդրէ մեզմէ՝ որ օրինակ մի եւս իւր անուանը համար Օմիւսնիոյ Հոխոխմեանց ուսումնարանին խրկուի. և երկու օրինակ եւս ուրիշ ազգային երկու գործոցներու խրկելու հոգը մեզ յանձնելով, արժան

դասուցինք մի օրինակ Օւլթինու եւ մի օրինակ եւս Սարաշու գտնուեալն յատկացնել. որոյ վասն թէ մեր և թէ յիշեալ գտնուեալ կողմէն պարտու պատշաճ չնորհակալութիւնը հրատարակու կը յայտնեմք նորին Սեծապատ ուսմթեան :

— Յաւալի Դէպք Դ : Աղէքսանդրիայէն կը գրեն թէ Տէր Վատապրեան զմիւս նացի Վաղարս աղային ամուսինն և իւր հնգամեայ սիրասուն աղջիկը բոտ սովորութեան իրենց անտական պարտեղին մէջ շրջագայած ժամանակ, երբ աղջիկը իւր մօրմէն քանի մի քայլ հեռու կը քայլէր, յանկարծ գետինը փռելով խեղճ գտարիկը խորատեղ կ'ըլլայ. կ'երեւի թէ հին ժամանակէ մնացած տառնիճ մի է, որոյ կամարը ժամանակ կիս հնութենէն քայքայուելով յանկարծ փլաւ. հնգամեայ աղջկան մի ծանրութենէն, զո՛հ ընելով իրեն հօր եւ մօր մի փոխադարձ սիրոյն պրտուղն ու աղիւրդ. որոնց կակիճը տառուել կ'ըզգան նոքա որոնք հայր և մայր բլրալու բաղճն ունեցած են : Սուրբ Աթոռս իւր կողմէն իւր ցաւակցութիւն յայտնելով Սեծ. Վաղարս աղային բոտ անդարմանելի կարտեան վերայ, կը յուսայ որ նա իւր բարեպաշտութեան և բրիստոնեական ստաքինութեանցը մէջ միայն պիտի գտնէ ճշմարիտ միութարութիւնը :

— Տղոյ աճողութիւն : Այս օրինակ աճողութիւն մի տեղի ունեցաւ անցեալ աւիս սուրբ Վաղարսի մէջ : Հրէին մէկը պարտքի տակ ճնշուած ըլլալով, և զանոնք դո՛հ ընելու չափ կարողութիւն չունելով, իւր երկու տղաքը՝ մէկն աղջիկ 11 տարեկան և միւսը մանչ անկէ պզտիկ, աճողութիւնը կը հանէ, և երկուքին մէկէն արժողութիւնը մինչեւ 30 լիտայի կ'ելնէ, զոր մահմետական մի աւելցուցած էր : Վայց յետոյ Հրէայ մի

5 լիտա եւս աւելցնելով իւր վրան կը մնայ, և հեռուագէտ երկու գեռա հասակ տղաքը զնոյ կ'առնու արքունի աճողութիւն մէջ : Այսուի թէ պայմանագրութիւն եղած է մինչեւ եօթը տարի ծառայեցնելու, յետ այնորիկ ազատ պիտի ընէ զիրենք :

ՎԼՆ ՏԵԼԷԼԻ ԸՆՈՒՐԶՔԸ

Վերմանիոյ լեռնապատ ու անտառապատ սղտիկ քաղաքի մի մէջ սեւ ու տխուր տեղքով տուն մի կայ, զոր ճանրորդը անցնելու ժամանակ յարգանքով կ'աղջունէ, որոյ վերայ ռամկական աւանդութիւնը բանաստեղծական ու պարզ պատմութիւն մի թողուցած է մեզ, զոր աւառիկ հոս կը գնեմք :

Այս տխուր տան մէջ ժամանակաւ գիտուն բժիշկ մի կը բնակէր Վան Տաէլ անունով, որ իւր բազմաշխատ հետազոտութիւններով և համբերատար ուսմանքներով խիստ բարձր աստիճանի հասուցած էր իւր արհեստը որ չէր լուծած այն ժամանակները, և զարմանալի բժշկութիւններ կը գործէր : Խիստ հեռաւոր գաւառներէ կը գլմէին իւր համբաւը ըսողները, մեծաւորներ և աղքատք, աղետականք եւ մուրացիանք անոր դարմաններովը բրժշկութիւն և կեանք ստանալով գովութեան երգեր կ'երգէին և կ'օրհնէին իւր անունը :

Ի վերայ այս ամենայնի այսպիսի խորին գիտութիւնը, շողողուն փառքերն և անհամար օրհնութիւնները Վան Տաէլի չկրցին երջանկութիւն տալ : Օրին մէկը սոսանձին մնաց աշխարհիս մէջ, այն աշխարհիս զոր իւր համբաւներով լը լեցուցած էր, կիներ, զաւկները՝ որ իւր սրտին սիրտն հասարակներն էին,